

SZÉKESFEJÉRVÁR.

TÁRSADALMI HETILAP.

A fejemegyei gazdasági-egylet, iskolatanács és a fejemegyei tanítók egyletének közlönye.

Megjelen minden vasárnap.

A lap ára

házhöz hordással vagy postán küldve:
Egy évre 4 ft.
Fél évre 2 ft.
Negyed évre 1 ft.

Hirdetmény

a helyegdíjon felül, minden három hasábos petitsor:
Megrendelőinktől 6 — nem megrendelőinktől 8 kr-ért ígattatik be.

1872. márczius 17-én.

II. szám.

III. félévi folyam.

A lap szellemi részét illető közlemények „Székesfejérvár” szerkesztőségéhez, — belváros, Láng szítás féle ház — küldendők.

A lap ára, hirdetmények és a hirdetményekérti díjak a „kiadó-hivatal” Klökner Péter könyvkereskedésében vétetnek fel.

Nyilttérbeni közlemények után három hasábos petitsorért 10 kr. fizetendő.

➡ Kéziratok nem küldetnek vissza. ➡

Évnyegyedes előfizetőinknek.

Évnyegyedes előfizetőinket figyelmeztetjük, hogy előfizetési határidejük e hó végével lejár, kérjük tehát szíveskedjenek előfizetéseiket annál is inkább minél előbb megújítani, mert nem vagyunk olyan helyzetbe, hogy nagymennyiségű felesleges példányokat nyomathassunk, s ismét úgy járhatnánk mint ezen évnyegyedben, hogy teljesszámu példány felett nem rendelkezhetünk.

Az előfizetési pénzek beküldése legelőnyösebben postautalvány mellett eszközölhető.

Az előfizetési pénzeket kérjük Klökner Péter kiadó-laptulajdonos könyvkereskedésébe Székesfejérvárott beküldeni.

„Székesfejérvár” szerkesztősége.

Napjaink.

A politikai pártok küzdelmei lázas állapotban tartják társadalmi életünket, s házi belügyeinkre erős visszahatást gyakorolnak, — mert a választási mozgalmak alatt a magyar ember veleszületett érdekelt-ségnél fogva ott hagyja házáat barmát, csakhogy a szavazási urna körül polgári jogait gyakorolhassa.

Innét van, hogy anyagi jobblétünket közelről érdeklő ügyek ezen idő alatt a sutba hevernek, s így még oda vagyunk kényszerítve, hogy ezek tárgyalását azon időben kezdjük meg, mely az ujonnan alakítandó városi tisztikar, s később az országos képviselőválasztás határnapján túl esik.

Azonban addig is szabad legyen az új képviselő-testület tagjaihoz néhány szót intéznünk, — közügyeinkben egy kérést, melynek teljesítése okvetlenül szükséges, hogy mind erkölcsi, mind anyagi tekintetben, — tekintély és jobblétben gyarapodjunk.

Szükséges, hogy a városi bizottság minden egyes tagja városunk közjavanak alárendelje magánérdekeit.

Szükséges, hogy a tanácskozásokról távol tartassék az ellentétes politikai pártnézetből kifolyó szenvedélyesség.

Szükséges, hogy a vallásfelekezetek közti különbség, ott hol tisztán a város közjáva forog kérdésben, akár egyik akár a másik érdekében irányadó ne legyen.

Szükséges végre, hogy a tárgyalások higgadtan folyjanak, hogy a tanácssterem méltósága megőriztessék, a tárgyhöz csak szakavatott egyének szóljanak. Ily formán kikerülhetők lesznek az olynemű neveléses botrányok, melyek hetekig a nép száján forogva, vagy egyesek, vagy az egész testület tekintélyét aláásták.

Meg vagyunk róla győződve, hogy a város új bizottságának tagjai, visszaemlékezve a közel mult idők több izbeni béka egész harcaira, az abból eredett erkölcsi csapás és anyagi károokra egytől egyig belátandják, hogy a fentebb elmondottakra okvetlenül szükségünk van.

Nagy és fontos munkák várokoznak az új városi bizottság tagjaira. Kitaró szorgalom, szelplőtlen lelkiismeret, és nagy szakképzettség szükséges zilált viszonyaink rendezhetésére.

Egy város, melynek nagymennyiségű kisebb királyi javadalmain felül tizezer hold jöminőségű földje van, nem engedheti meg, hogy vállait adósságok terhe mellett aránylag igen magas háziadót nyomja.

Nyonja pedig a nélkül, hogy bármerre tekintünk is, a közszükségletnek megfelelőe volna.

Utcaink nagyrésze kövezetlen, vagy még a belvárosban is oly rosszul van kövezve, hogy azt ohajtjuk

bár ne volna kikövezve, e mellett szemetes, poros, sok helyütt az utálatig rondák.

Rendőrségi személyzetünk a város népessége, és a kor igényeihez mérten csekélyszámu, és ezek egyrésze is a szolgálati képesség színvonalán alul áll.

Közutaink egy kissé kedvezőtlen időben járhatlanok, az árkok és csatornák eliszapulva, a vízáradás veszélyei ellen nem óvnak.

Az éjjeli utcai világítás inkább egy harmadrendű mezőváros, mint egy a fővároshoz közel levő megyei székvároshoz hasonlít.

Piacunk rendezetlen, sokizben még járhatlan is.

Közegészségügyünk hiányai, hogy a belvárosból a felhalmozott szemét és ganajdombok el nem távolíttatnak, sőt még az is eltűretik, hogy a belváros kellő közepén állandó sertésvágóhid van, mely nyári időben a fő-utczát pestises kigőzölgéssel árasztja el. A gyalogkaszárnya mögötti csatorna pedig egy városrész lakosainak gyilkosa.

Iskoláink, közintézetek, kivéve a kiveendőket, még sok kívánni valót hagynak maguk után.

Végre városi gazdaságunk, az bizony körülbelül hasonlít a Csákiek szalmájához, mely mindig fogy; de a legjobb körülmény közt sem szaporodik.

Erről sokat lehetne beszélnünk, ha egyrészt azt nem tartanánk, hogy eső után szükségtelen a köpeny, másrészt meg arra nem várnánk, hogy ugyan hány szákkal fog telleni a jövőben.

Még egyet nem hagyhatok érintetlenül, s ez a leendő városi tisztikar alakítása.

Ne tegyük jövőre is azt a városházát elnyomordottak gyűllyhelyévé, ne engedjük meg, hogy egy idegen előtt kénytelenek legyünk pirulni, ha a városi irodába lépünk. Ne lássunk ott oda nem illő alakokat hivatalnokképen működni. Ha segélyre van szükségünk nyissuk meg előttük a jótékony intézetek kapuit, vagy a könyörtelenség zsilipjeit; de közügyeink intézésének

TÁRCZA.

Ha a nagyhétre nem akad még valami megmosni való, úgy ez az utolsó böjti prædicatio, melyet pedig elmondok a nők kedvéért az ifjuraknak.

Socrates nagy bölcs volt, és szokása is volt a fiatal embereket minden kínálkozó alkalommal korholni. — Ha az illető rut volt, arra intette, hogy lélek-nemesítés által tegye magát széppé, ha szép volt, akkor arra figyelmeztette, hogy szépségét lelki rutság által el ne homályosítsa, s ezen ostobaságot megittatták vele a halálhozó mérget, pedig azt tartom a nélkül is meghalt volna eddig. — En pedig Socrates nem lévén, ámbar a Xantippéből nekem is kijutott a részem, mégis szeretek az ifju urak szeme elé egy kis tükröt tartani, ezért azután ők mérgelődnek, — velem pedig vig körben mérge helyett pezsgőt itatnak, melytől hogy nem olyan könnyen halok meg, mint Socrates a méregtől, világosan tanusítja az, hogy ime most tartom az én istemben szeretett gyermekeimnek a böjti prædicatiót. — Ezt pedig olvassátok isteni jókedvvel, és —

Te! Ne vakard a füled! — Igen, igen te! — Már megint lisztes a kabátod, nem szégyelled magad ennyi tisztességes ember elé lépni ilyen lisztesen, — azt hiszed, azt a szent Jánost azért állították oda melléd,

hogy neked kabátot tisztogasson? — Majd bizony! — Elég hosszúra nőttél, mért nem feleségesed meg, nem kényelmesebb volna az, mint moorott serenadokat rendezni? s még az én ártatlan Bappendekli barátomat is bünre csábítani?

Persze nektek jobban izlik szabadon csatangolni, mint a szilaj csikónak a pusztán, s mosolyogva nézitek, hogy görnyedünk a házasság rózsza kötelékü igája alatt.

Nem tudjátok, hogy a kárörvendés rettentő bün? melyért megver az isten titeket, mint az aranyos ifjúságot azzal, hogy még nőtlen korotokban megnő a hasatok, aztán sóhajtozhattok egy „Schnürleibli” után, ha már fújtok mint a kövér lud, akkor már hiába epedtek a „susogó” rejtett kincsei után, ha kiverte arczatok keretét az őszi dér, — mely ugyan terem még virágokat; de csak a kidomborodott orr enyhe árnyékában.

Másként volt az hajdan, az okos szülők kilesték, hogy mikor fejlett ki az ifjuból a férfi, s azt is megfigyelték, ki az, a kire legszívesebben pislog, s az első szerelem bódító hatása alatt úgy betelerelte a házasság paradicsomába a sogsorság és komaságból öszszegyült családi congressus az amicéit, hogy a füle se látszott ki belőle. — Beültették az üzetbe, s jaj volt neki, ha ott merete magát mutatni, hol már a fáradalmaikat kipihenő öreg urak durákoztak és itták mellette az akkor még csak jó móduak által ismert kávé.

Most a manó sem tudja, hogy kire pislogtok legszívesebben, — a tanoncez már férfi, — a tizenhat éves ifju már nem fogékony a családi örömeik iránt. Ti a nőt játékszernek tekintitek, annyival játszatok egyszerre a mennyi játékszernek bevállik, s a melyik játékközben eltörik, azt elvetitek magatoktól.

Itt volna már az idő, ha megjönné az eszetek, akarom mondani, szívetek, mely az emberimem másik felének jogai iránt tiszteletre gerjesztene.

De nektek mindig van kifogástok.

1) Nem lehet nőszülni, a nők túlkövetelők.

2) A nők eltartása sokba kerül, mert a fényűzés nagy, jövedelmem aránylag csekély.

3) A nők csak férjhez menni vágnak; de szívük másé.

Igy beszéltek, s e bünöket mégis magatok ápoljátok.

A nők csak azért túlkövetelők, azért versenyeznek a fényűzésben egymással, hogy a férfiaknak tetszést megnyerjék, ha a világon csak nők volnának, egynek sem volna oka tetszelegni. Így hát csak töltek függ, hogy a nő egyszerű legyen. — Ne dicsérvétek ékszerreit, drága ruháit, — hanem mutassátok meg, hogy az egyszerűséget kedvelitek, akkor a nő eltartása nem kerül sokba, akkor a nő szívével boldogságot is hozand a házhoz.

Mert míg csak arra vágytok, hogy a nővel legyen pénz jöjjön hozzátok, — megvert benneteket a Jehova. — Az a nő ki tudja, hogy vagyonáért vették nőül, e vagyont őrizni fogja, — tudja, hogy ezért becsülik, — s ha a legtisztább czéلبől kívánsz is ahhoz nyulni, gyanakodó irányodba, s a legkeserűbb szemrehányás, a mi férfit érhet, — „hogy ez az enyém”, napirenden leend.

Ha takarékos, egyszerű a nő, annak nem kell vagyon, — takarit az magának és a férjének is, ha pedig könnyelmű, fenhéjázó ledér, úgy hiába annak Dárius kincse is, mert az elolvad, s marad utánna baj, nyomor és szegény.

Azért hát törekedjetez így nőszülni, mert ha a jövő farsangon is hatszáz eladó leány közül csak ötöt birunk férjhez adni, agyon ugyan nem verlek titeket, mint Kain Abelt, hanem anyyi igaz, hogy még „Abelre” is ráteritem a vízhatlan ponyvát.

szentélyét, a városház méltóságát ne szennyezzük be — könyörületességéből. A. T.

Ismertetés.

A fejmegyei törvényszék előtt letárgyalt boszorkányperek 1723-ik évben *).

Sajnos, hogy a köznép napjainkban is osztja még azon hajdanta általános balvéleményt, hogy némely emberi lények rossz szellemekkel szövetezve képesek természetelleni tényeket véghezvinni, melyek azonban valakire mindig károsak, sőt ha eleinte előnyöseknél is mutatkoznak, belőlük annál súlyosabb károk következnek. Mellözve más nemzetek ebbeli nézeteik felhozását s csak őseink e tárgyban meggyőződését vevén figyelembe, meg kell vallanunk, hogy másoknál ők sem voltak felvilágosodottabbak, mert midőn Péter király 1047. évben másodsor elűzetett, s I. Béla alatt 1061. évben azok egyrésze ismét az ősi vallásra visszatért, minden crónicánk bizonyítványa szerint a fellázadt főnökök Batta és János fia magukat az ördögösségre adván, maguk körül sok bűbajos, varázsló énekeszöket, jelmagyarázókat, s jóvendőmondókat gyűjtöttek. A keresztény hitre térés őket e hibás nézetből nemcsak ki nem ábrándította, hanem abban megerősítette, mert ekkor a boszorkánysági eszme rendszeresítve lévén, a boszorkányok iszonyu büntetésekkel illettettek, mi a magyar törvényhozásba is átment, mert Szt. István és László királyaink törvényeiben a boszorkányok és kéjhölgyek a püspöki bíróság alá vetettek, elég súlyos büntetésekkel; — azonban Kálmán királyunk idejében az eleink úgy tündökölnék, mint egy nagyszerű világitó torony a borús, ködös sötétségben, mert 1100. évben azon törvényt hozták, hogy boszorkányok nem létezvén ily tárgyu vizsgálatok ne tétessenek, — a közvélemény e dühösséget egyedül Kálmán királyunkra ruházta, de helytelenül, mert László király idejétől fogva a törvények már országgyűléseken hozattak. — Azonban valamint az anyagi, úgy a szellemi életben is vannak visszaesések, így történt, hogy száz év múlva már boszorkányok elleni eljárásokat láthatunk a nagyváradi tízes vaspróbuja törvényszék jegyzőkönyveiben, nevezetesen a 389 peresetek közt 10 szőlő boszorkányságról, noha megjegyzendő, hogy a boszorkányság, veneficium, és maleficiumnak is nevezetik, s így meg nem határozható, mennyi alatt értetik boszorkányságot, avagy megmérgezés; — ez egész bizossággal csak a 271-ik esetről állítható, s így mindenestre aránylag boszorkánysági per honunkban kevés tárgyalatott, mit erősít Fejér Codex diplomatikusa is, melyben felhozott vagy 12000 diplomák közül egyik sem vonatkozik ily büntényre; — de nem így volt ez Európa többi, úgynevezett felvilágosodottabb országaiban, különösen Németországban, hova Romából 1484. évben vizsgálóbírák küldettek az eretnekséges boszorkányság tárgyában, ad inquisitionem hereticarum pravitatis, et criminis veneficii, 1489. évben pedig megjelent Kramer Henrik által irt ama híres könyv: Malleus maleficarum, mely ily eljárásokban szabályul vétetett, valamint igen sok, másként tudós, és bölcs emberek a boszorkányságról oly sokat irtak, hogy műveikből lehetne egy kis könyvtárt összeállítani.

A protestánság sem szüntette meg e balhitet, sőt Luther Márton és több fő protestánsok irataiból látható, hogy hitték a boszorkányok létezését, s csak egy különös, vakbuzgóságból eredt hazugság adta az első lökést ezen vélemények tudományos vizsgálatára, ugyanis: Genéve Benedek párisi tudós a „horologium veritatis“ című munkájában azt állítja, hogy az ördög egykor mint kalmár Wittenbergbe menvén az öreg Luthernél szállásolt, kinek hitvesével való ismeretségeinek következménye lett Luther Márton! — erre a protestáns tudósok felelőlegesen és a felett kezdtek elmélkedni, vajjon lehetséges-e ez? — mi folytattatván, a józan belátás kezdett urat törni, és tért nyerni, — de csak lassanként, mert a 17-ik század első negyedében még Jakab Anglia királya is irt a boszorkányság mellett: „daemonologia“ című könyvet, melyért egykor különös megtiszteltetésben részesült, — midőn t. i. egykor a windsori laka kertjében egypár boszorkányt katlanban agyonfűztek, a bíróság a katlanból merített egy nagy edénnyel vizet ő felségének bemutatott, és általadott; — ez, ezen különös levest meg nem ette ugyan, hanem megköszönvén, szokott pedansságával a boszorkányokról, és azok ellen kövendő eljárásról hosszasan értekezett.

Tudjuk, hogy nekünk büntető codexünk nincs, s így hajdanta miként tárgyalattak a boszorkányi perek, elő nem adható, hanem III. Ferdinánd császár, és király a német és szláv tartományai számára kiadván a „praxis criminalis“-t, melynek 60-ik § a a boszorkánysági bünt tárgya, ezt nemsokára az egyik kiadó a Corpus jurisba függelékül szinte befoglalta; — ez eleinte figyelmet gerjesztett, utóbb a bíróságok eljárási törvény és szabályul elfogadták, s nemsokára a boszorkánysági perek szaporodtak, és tárgyalattak, — így tehát ez esetben a törvény a bünt vagy alhiedelmek ha nem is alkotta, de meggyökeresítését eszközölte; minthogy pedig a törvénykönyveink, és

annak honi magyarzói e tárgyról igen keveset tartalmaznak, az ügyvédek a Nemesis Carolinae és Karpocz praxis criminalisát úgy meghonosították, hogy szerintök vitatkoztak, és reájuk úgy hivatkoztak, mint a Corpus Juris, Verböczyi vagy Kitionichra!

Fejmegye levéltárának törvényszéki jegyzőkönyvei és iratai csak 1701-ik évben kezdődnek; — van pedig közöttük négy boszorkánysági melyek elsejének ez a rövid kivonata:

1723-ik esztendő január 8-án Meszlényi János elnökle alatt tartott törvényszékén, felolvastott Welling Pál tiszti ügyésznek felperessége mellett rhédei születésű Luthor Katalin mint boszorkány ellen intézett, magyar nyelven irt, de sok latin szavakkal vegyített vád-levelek, melyben a felperes ügyvéd előadja, miként a jelenlevő vádlott személy 1721-ik évben mogyorórérsor Rhéde helységben lakó Nagy János özvegyével, szinte Horváth Erzsébettel, Ravasz János özvegyével, nemkülönbön Dávid Mátyással a cseszneki erdőre kimenvén, azok boszorkány társaságába beállott, s ennek megerősítésére a baltérde felett magát megbélyegeztette, — továbbá — Csesznekebe menvén szolgálni, ott Lógy nevű legénybe szeretvén, mivel ez egy másik becsületes leányt vett nőül, azt úgy megrontotta vagy társnéval megrontatta, hogy szegénynek soká kellett szenvedni, és talán több efféle is elkövetett, melyeket csiga*) által kell vele kivallatni, s így a boszorkánysági bűnbe esni nem irtóztat; kívánja ezért a vádló felperes, hogy ezekért a hazai törvényeink szerint, nevezetesen Verböczy 1 R. 15. fejezet, a bevett szokás,**) továbbá szent István 2. t. k. 32. és 1597. 43. t. cz. szerint tüzre ítéltesék és megégettesék, úgy mindaz által, hogy előbb más rendbeli gonosz cselekedeteinek és elkövetett boszorkányságainak megvallására megcsigáztassék, minthogy mindezekről finalis törvényt és törvényes executiót kíván, és vár paecitatis aliusque regni legibus hoc ipsum exposcentibus.

Az alperest védeni megjelent a per szavai szerént a törvény engedelmével Varju István, ki fentartván a fentartandókat, kéri magának mindenekelőtt a tiszti vizsgálatot felmutatni, hanem ennek a felperesi ügyvéd ellentmond azon okból, mivel hasonló kérése Kun Katalinnak gyermek gyilkolási és nővere elleni perébe szinte megtagadtott, de ellenzi időnyeres tekintetéből is — prolucando tempore, — hanem az alperesi ügyvéd követeléséhez szoroson ragaszkodván, ítélet által vele a tiszti vizsgálat s egyéb iratok oly hozzáadással közöltetni rendeltettek, hogy védelmét minél előbb előadja; — az alperesi ügyvéd ezt megköszönvén, a törvényszék iránti tiszteletből a védelemben másnap belebocsátkozott, — (sajnálható, hogy sem a tiszti vizsgálat, sem az önvallás, sem a tanuk vallásai nincsenek a perhez csatolva) — az ügyvédek feleseléseikből ezeket lehet kivenni: vádolattott, hogy egykor az erdőben egy fából bort eresztett, továbbá, hogy Lósy Gergelyt megrontotta, de később meggyógyította és pedig egy szem borsal és ismeretlen gyökérrel, mi felperes állítása szerint boszorkányság nélkül lehetetlen, — ezekre Varju János oly alaposan és jelesen választott, hogy feleselése napjainkban is bármely ügyvéd becsületére válnék; — előadta t. i., hogy nem ritkaság a Bakonyban egy nyárfának befurata, szegeli budogása, mely kivételvén, borhoz hasonló nedv szokott kifolyni; — továbbá vannak a Bakonyban sokféle fák, füvek és növények, melyek amint alkalmaztatnak, hasznos vagy káros befolyásuak, s így valamely eredmény magyarázatára épen nem szükséges boszorkánysági magyarázathoz folyamodni, s így Lósy Gergely valamely természetes okból megbetegedhetett, a beadott szerek által pedig meggyógyíthatott, — ezert az emberi ész távol sincs még egészen kifejlödvén, a tudomány pedig még minden növénygyógyerejét nem ismeri; — továbbá mintegy gunyolódva mondja: mintha bizony — quasi vero — a jó isten teljhatalmával nem lenne képes valakit egy pillanatban büntetni, és mikor nekie tetszik egyszerű meggyógyítani, — e felett az emberi ész a dolgok kellő egybekötéséi és okai belátására igen tökéletlen, minél fogva az általa fel nem fogható esetek megbírálásában igen óvatosan kell eljárni, s hivatkozik Karpoczow Quæst. 49. 50. cikk 1. §-ra, a tanuk, mint részrehajlók ellen sok rendbeli kifogásokat tevén, a vallásaikat elvetetni kéri, s így a védeneczenek egyszerű elbocsátását sürgeti; — a felperesi ügyvéd mind ezek ellen solenniter protestálván, előadván, hogy a tanuk mindnyájan látás és hallás után beszélnek, ezek pedig a boszorkányság mellett tanuskodnak, igaz ugyan, hogy természetes szerek használtattak, de nem természetes módon alkalmaztattak, így éppen nem természetes dolog, hogy azon nagy betegség, melyben alperes Losy Györgyöt ejtette, egy darab gyökér, egy szem bors s egy szem buza által megszűnt, — a betegségnek az alperes által történt előidézése pedig a tanuk vallásait igazolja, — így tehát Karpoczow az alperes részére fel nem hozható, azért felperes azt Kitorrich Quæst. 8. c. az igazság megtudhatása okából tortura alá kéri vezetett.

A mentő-ügyvéd a felhozottak által a maga érveit felforgatva nem látványi előbbi előadásához szoroson ragaszkodik, egyuttal Karpoczowt a védenecze részére hosszasan magyarázta, a kínzó vallatásnak pedig különösen ellentmond, Karpoczow P. 1. Qud. 118. pro

*) A kínzó vallatás egyik neme.
**) Ezek másról szólnak.

1-7 hivatkozva, melyek szerint ily a kifejlődési időkorban levő gyenge testalkotú s észere nézve elég tudatlan lény kinoztatni tiltatik.

(Folytatása következik.)

Gazdasági.

Folyó évi márczius 11 dikén tartott igazgatói választmányi ülés alkalmával:

Olvasott a magyar királyi földmivelés-, ipar- és kereskedelmi-miniszteriumnak folyó évi január 15 kén 322. szám alatt kelt levele, melyben tudatja, hogy folyó évi őszön a gazdasági egyelet által meghatározandó időben, úgy Bécsben is folyó évi december 17-én tejtermék-kiállítás fog rendeztetni, mely is a tagok becses figyelmébe ajánlatik.

Ugyancsak fent említett magyar királyi miniszterium a rovetetői nemzetközi selymészeti congressus ügyrendének egy példányát megküldi, mely a titkári hivatalban megtekinthető.

A földmivelési magyar királyi miniszteriumtól a mult évi gazdasági egyleti működéséről, úgy az évi programról jelentés váratván ennek összeállítására s felterjesztésére másod alelnök s titkár megbízatnak.

Ugyan a fentiszelt miniszterium tudatja, hogy a magyar borok körüli pasteurizálás általi díjnélkül való kísérletre Fromm Antal ügynök (Pest, Malom-utca 6. szám) a Terrel-féle gép segítségével vállalkozott. — Illető ajánlkozó fel fog szözlítetni, hogy kísérlet végett mily mennyiségű bor, — s mily szállítási módon küldendő? — addig is azonban egyes bortermelők a jelzett körülményre figyelmessé tétetnek, a tetszés szerinti személyes értekezhetés végett.

Olvasott az erfurti nemzetközi kertészeti társulat magkeresvénye, melynek kapcsában gyümölcs-tenyésztés kis könyvét és általános catalogját azzal küldi meg, hogy nyilatkozzék az egyelet, vajjon: pomologiai meghatározásai a magyar földterületre alkalmazhatók-e? 2 or alelnök urnak e tárgybéli jelentéstételt végett a mellékletek megszerzevényvel együtt kiadattak.

Olvasott a világgaludász országos magyar bizottmány végrehajtó bizottságának levele, melynek kapcsában a bécsi világgaludászra vonatkozó iratokat több példányban megküldi, s a vidéki választmányok alakítására az egyelet felhívja. — Méltóságos gr. Zichy Nándor egyleti elnök, úgy ifj. Nemesy Ferencz kereskedő urak mint központi tagok ideszámításával a megyében: báró Miske Imre, Boda Imre, Micsky Sigmond, Kégl György, Szögyény Géza; — Székesfehérvárott: Say Rudolf, Töltényi Antal, Wertheim Salamon, Felmayer István, Tanczos Imre, Fittler Béla urak tagokul felkértevén, egyszersmind a szabályszír alakulásra, elnök, alelnök s jegyző választásra folyó évi márczius 17-re a megye-ház kis termébe tisztelettel meghívati rendeltetnek.

Zuber Antal sertés-tenyésztési elnök a méltatás végett hozzáutastott: „Sertés-tenyésztés vezér-elveit“ című könyvet visszamutatván azt figyelemre méltónak, gyakorlati utasítással teljesnek mondja, s így a tagoknak megszerzését végett ajánlja.

Herold István agárdi számtartó Diebálla György tagtárs által ajánlatván, 4 frtos tagul felvétetett, s a földmivelési s állattenyésztési szakosztályba beosztattott.

Végül a jövő igazgató választmányi ülés határidejéül f. évi ápril 8. d. u. 3 óra kitűzetett.

Fekete János, titkár.

Szini szemle.

Gyöngyössi-Mátrai Laura vendégszereplése.

Fehérruhás nő, fiatal keresztanya és Elszöktette, Mari, egy anya a népből, Orsini Izabella.

Daczára annak, hogy a folytonos drámák nagyon kimerítik a színészt úgy mint a közönséget, — mindkét elem igyekezett megfelelni kötelességének, — jól lehet az utóbbin — a közönség — a kimerültség utóbb már kissé észrevehető lön.

Gy-Mátrai Laura játéka rövid jellemzését mult számunkban adtuk, melyben midőn Charlotte kapitányról szözlünk, — a „drámai“ és „naiv“ forgalmak tévesen cseréltettek fel egymással, — mely hiba a kissé hosszúra nyult bírálatnak a lap keretéhez mért rövidítése alkalmával csuszattott be.

A négy — fent czimzett darabok czimszerepeiben Gyöngyössinét sok oly jelenetben láttuk, — midőn a drámai hév mély bensőségével teremté művészileg kikerekített alakjait, — sok gondot fordított ezek legcsekélyebb részletei kellő kiemelésére, — s a hol a játék kimértsége a bensőség fokozataival egy közös határvonalon találkozhattott, ott eltűnt benne a színésznő, — s a néző előtt a megtestesített szenvedély, — az indulat különböző árnyalatának élethű alakjai állottak.

Igaz, — hogy az ily művészi kivétel nem mindig sikerült, — azonban hisszük, hogyha pályáján oly szép sikerrel halad előre — mint azt eddig tevén, — s leginkább megtud menekülni alakjai oly sokszor erős vonalakban előállításától, melyet a kellő hév helyett csakis machinatioval bir kiegerszíteni — ez esetben játéka semmi kívánni valót nem fog hátrahagyni, — s szerepköre minden egyes jeleneteiben kivétel nélkül igazi művésznő leend.

) Ilyenmü pereknek a városi levéltárban is kell létezniek, kívánatos volna, ha e levéltár oly képesített egyén felügyeletére biztatnék, ki annak történelmi műkiacseit megismertetné.